

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyéni szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza

FELELŐS SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
POGÁNY ANTAL
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Értesítés.

A «Népnevelő»-t kiadó Szent-István-Társulat igazgatósága — tekintettel a háborús viszonyok által teremtett nyomdai nehézségekre — lapunkat újabb intézkedésig kéthetenként jelenteti meg. Erre a körülményre tisztelettel felhívjuk a tanítói állásokat pályázató iskolai hatóságok szíves figyelmét. A szerkesztőség.

Az eredmény.

Irta: Ember Károly.

III.

Folytassuk időszerű eszmecserénket. Ma, mikor a világháború eseményei nap-nap után annyira mértékre teszik a nemzetek sorsát intéző nagy államférfiak lelkiértékét s ma, midőn a harcokban nem a harcosok száma, hanem a hadviselő felek emberlétszáma lelkiértékének átlaga dönti el a küzdelmet: nagyon is időszerű a köznevelés egyéni munkájának értékelésénél az egyesek erkölcsi viseletét, szorgalmát, a különféle ismeretek- és ügyességekben tett előhaladását a nevelőoktatás általános nemzeti és nem pusztán az egyén szempontjából minősíteni.

Nevelőoktatásunk, hála Istennek, még nem tért le az ideális nevelés útjáról. A magyar népoktatás az ezeréves magyar nemzeti nevelés általános feladatainak szolgálatában áll: a kereszténység és a keresztény hit forrásából táplálkozó önzetlen, tiszta hazafiság szolgálatában. E két eszme, az igaz keresztény hit eszméje és a cselekvő magyar hazafiság, amiket örökül visz az életbe a magyar ifjú minden rendű és rangú iskoláinkból, mint a nevelőoktatás nélkülözhetetlen eredményét.

Legyen ezekből az ifjaktól később azután közvitéz, tiszt vagy diplomata: közös értékeküknek a magyar becsületesség, a magyar hősiesség bátorság és vitézség, a lelkiismeretes kötelességtudás, a tekintélytisztelő, az engedelmes erénye. A világ bámulata kíséri hős katonáink vitézségét. A magyar katona ma fogalomma

lett a világ népei előtt. Ennek a fogalomnak lényegét teszi a fent említett két eszme. Tépd ki, vagy gyöngítsd a gyermekifjúság szívében őseink hitét és akkor kiölted abból a hazafiságnak életet adó erejét is és megszűnt a magyar katona fogalma az lenni, ami ma: hős, dicső, vitéz, becsületes és jellemes magyar katona.

Félre tehát minden nemzetközi, úgynevezett «modern» pedagógiai törekvésekkel. Tegyük mértékre most az év végén tanítványaink lelki értékeit, osztályozzuk az eredményeket, de viszont tegye szívére kezét minden magyar tanító, tanár is, és vizsgálja ki-ki lelkiismeretesen saját lelkét. Nem volt-e az oktatás folyamán hitében, hazaszeretetésében közönyös, nem hajlott-e az úgynevezett «modern» pedagógia útjaira, amely se nem hideg, se nem meleg, avagy olyan nemzetközi zagyvalék.

Mert jól jegyezzük meg, hogy növendékeink magaviseletét, szorgalmát és a tárgyakban tanúsított előmenetelét igazságos szigorral csak az a nevelő értékeli, aki hitéhez és hazájához hű, meggyőződéstől áthatott. Becsület, jellem a hit és hazaszeretet lényegéből nyerhet csak tartalmat, ezek kölcsönöznek annak karaktert, ezek őrzik meg annak az egész földi életen át karaktert, ami nélkül az akarat nem szabadakarat, hanem csak ötletes szabadosság.

Vigyázzunk most a népiskola középső fokán, a 8—10 éves gyermek-embereket értékeljük, osztályozzuk. A cél nem változott. Az oktatás tárgyai is csak annyiban változtak, hogy a beszéd- és értelemgyakorlatok nevelő-tanító feladatait az olvasókönyv, az olvasmánytárgyalás vette át és mint külön tárgy, különösen a hazai föld ismeretése.

A hit- és erkölcsstan tovább vezeti a gyermeket a tökéletesebb, öntudatosabb hitélet megismerésében és gyakorlásában.

A nemzeti élet ideális ismereteit a beszéd- és értelemgyakorlatok szerepkörében, a megjelenítő, a cselekvő szemléltetéssel, az elbeszélő, a leíró, az elmélkedő tárgyú prózai avagy kötött formájú olvasmányok tárgyalásánál nyújtjuk.

A nemzeti élet mondái és történeti képei, a gyermek gondolat és kedélyvilághoz mérten hazafias tüzzel, ideális törekvésekkel telítik az értelmi és erkölcsi belátásra fejlődő gyermeket. Az elbeszélgetés a szóbeli előadási készség (fogalmazás) gyakorlása. Figyeljük meg a vizsgán az olvasó vagy szavaló, éneklő, rajzoló, számoló, a fogalmazó, beszélő, író, szóval a **cselekvő gyermeket** és belátunk a tanuló lelkének rejtekeibe. De mit mondok: azonnal értékelhetjük a tanítót is, hogy *ideális, eszmei* tartalommal bír, *lelkiismeretes* szakemberrel állunk-e szemben, avagy szemfényvesztő, lelkiismeretlen lélekkel, aki merész semmittevással, száraz kötelességtudással az év folyamán csak legyúrta az órákat. Az ily típusú tanító zajos, merész avagy túlérzékeny a gyermekek vizsgálatán; az egyik tulajdonságával takarja a látszatot, az eredménytelenséget és ez utóbbi sajátja inkább az öntudatosan szabados férfi fellépése, hogy ugyanekad elnémissa a jogosult kritikát gyermekben, szülőknél és elöljáróknál — a csekély eredmény miatt. Osztályozása értéktelen.

A nemzeti élet reális tárgyaiban elért eredmény: a tantervben előírt számolási módok *készséges alkalmazásában* érvényesül, valamint az olvasókönyv úgynevezett reális tárgyú olvasmányainak a beszéd- és értelemgyakorlat szerepkörét kitöltő feladataiban. A gyermek e fokon szabatos készséggel és értelmesen olvasson. Megfigyelem, hogy az olvasott dolog azonnal átlépi-e öntudatának küszöbét. Lelkébe szűrődnek-e az olvasott szavak *jelentései*, az olvasott mondatok *gondolatai*, a gondolategységek mondatai fölbresztik-e lelkének azt a természetes *gondolati és kedélyi életet*, mely gondolat- és érzelmvilágba őt, az olvasót az író műveivel beédesgetni célozza.

E lelki eredményben tűnik fel a különböző gyermektípus. Van, aki készséggel, gyorsan kölcsönzi át mások gondolatait, érzelmeit. Ez a könnyen befolyásolható gyermek. Ennek értelmi és erkölcsi belátását gondolkoztató kérdésekkel mélyítjük, ébrentartjuk. Amint észrevesszük, hogy kérdéseinkre adott feleleteit, ítéleteit *fontolgatja, látolgatja*, már célunknál vagyunk. A gyermekből az életben nem lesz más által vezethető báb, nem lesz rábeszéléssel kifosztható, megcsalható, úgynevezett *együ, yü ember*. Az élelmes kufárokkal nem szedetű majd le keserves munkájának tejfőjét.

De feltűnik az éber, gyorsítéletű avagy a túlérzékeny természetű gyermek is. Az olvasottak gyorsan átszűrődnek értelmi és érzelmi világán. Olvasásközben elragadja az érzelm. Nevet vagy sir az olvasottak hatása alatt. Összeráncolja homlokát, hogy ha elítélendő cselekvés leírását olvassa. Lelkesedés, tettvágy hevíti és ezt hangján érezhetjük, ha nemes, szép és igaz dologra befolyásolja az olvasott tartalom. Az ilyen gyermektípus körülbelül a legtöbb magyar gyermek. Nemes, szép lelki egyéniség. A nevelőtanítás

úgy is értékelte. Öntudatosan foglalkoztatta szívét, értelmét. Tért adott gondolat- és érzelmi-világa cselekvő erejének. Az ismereteket meggyőző erővel közvetítette. Mert az ily gyermeklélek csak azt fogadja be, csak azt szűri önjerejéből szívén és értelmén keresztül, amiről megbizonyosodott, hogy igaz. Értelmi belátása az igazság felé az objektív valóságra vezet, erkölcsi belátása, mely a lelkesedés szent tüzeit éleszti benne a magasztos, a szép, a nemes tettek iránt. Ime, a nemesen érző, a vendéglátó, a nemzetiségekkel szemben türelmes, toleráns, lovasias magyar jellem.

És harmadszor találunk oly gyermektípust is, aki bizony kissé lassú gondolkozásban. Ha a tanító felületes, az ilyen gyermeket gyengén értékeli: pedig az ilyen gyermekekkel cáfol reá az élet leggyakrabban az iskolai bizonyítvány «jles» és «kitünő»-ire. Ez az átuszott tanítvány lassú, de mélyen szántó fő. Ésszel ítél. Egybevételi a dolgokat. Viszonyítja a fogalmakat. Az ítéleteket előbb mérlegeli. Következtet, előrelátó, tehát megfontolt. Erkölcsi belátását mélyebb érzelmek kormányozzák. A tömegtanításnak az ily gyermektípusokkal szemben van igen sok igazságtalansága. Egy-két felelés, amikor a *folyton siető* tanító-tanár lelkiismereti furdalás nélkül sürgette az eredményt, a felelést és ez a természetében rejlő sajátjától fogva *lassú megfontolt* fej, azt nem tudta megadni a *terminusra* és ezzel kész az ítélet: *elégleges*, illetve lehet, hogy *elégtelen*. Ugy ahogy talán uszik az osztályokon keresztül ez a gyermek, míg majd az élet, mely munkát vár tőle és ezt a munkát most már önállóan, megszabott időre és időben végezheti, munkája sikerének tapsol, azt dicsőíti, magasztalja, mert *értékes* munka jól megfontolt, megrágott, tervszerűen végzett cselekvés eredménye.

Azonban vannak gyermekek, kiknél a jóvalórestség jelei mutatkoznak. Ilyeneknél erkölcsi hibákkal van dolgunk. A fegyelmezés feladata, hogy ezeket gyógyítsa.

A földrajzi ismeretek értékelésénél a tájékozódás, a földrajzi helyek és viszonyok megítélése a kielégítő eredmény. A földrajz már nem a mechanikai emlékezés tárgya. A határok, a hegy- és vízrajzi minőségei befolyásolják az éghajlatot, az éghajlat a terményeket és ezek ismét a nép foglalkozását s így tovább. A szülőföld földrajzi viszonyainak ismerete a földrajzi ítélőképesség alapja. Viszonyítottan a szülőföldet a vidékkel, a vidéket a vármegye különböző vidékeivel. Belehelyezem a szülőföldet a vármegyét egy nagyobb földrajzi vidék viszonyaiba, ezt a vidéket majd a távolabb a közel és még távolabb fekvő vidékek viszonyaiba így haladok a haza, majd tovább a külföld, a földrészek és a világegyetem ismertetésénél. A tanítás módja hozza létre az eredményt. Megítélem, hogy a térképnél, térkép nélkül felő, a tábla térképet rajzoló gyermek mély kész-

séggel veti egybe és itéli meg az egyes földrajzi egységek földrajzi viszonyait. Ebben legyen jeles, jó vagy elégséges. Az ügyességek megítélése a legkönnyebb. Ott előttünk áll a meghamisítatlan eredmény, csak türelmünkkel elegendő időt fordítsunk az osztályeredmény átlagának megállapítására, mert az egyesek egyéni értékelése az átlagos érték szerint ítélhető meg és osztályozható.

Legközelebb a 10—14 éves gyermekek osztályozásáról.

Tanítók a közigazgatásban.

A magyar tanítószázad azon rétegére, mely nem küzd a harcmezőn, hanem az iskolában és a községben teljesíti hazafias kötelességeit, egy újabb feladat vár: a tanerőket szüniidő alatt a közigazgatásban alkalmazták.

Ugyanis a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak következő rendelkezéséről adtak hírt lapjaink:

A miniszter körrendeletben értesítette valamennyi tanfelügyelőt, hogy a háborúval összefüggő, rekvirálásokkal kapcsolatos munkálatokra, valamint a háború tartama alatt az iskolai szüniidőben a körjegyzői irodákban felhalmozódott munkákra és általában a közigazgatásban feltétlenül szükséges és el nem halasztható megfelelő más teendők ellátásánál kisegítőleg az az összes állami és községi elemi népiskolai tanerőket mint állami, illetőleg köztisztviselőket a törvényhatóság vezetőinek rendelkezése szerint igénybe lehessen venni. A felekezeti elemi népiskolai tanerők megfelelő felhasználásának elrendelése iránt az illetékes egyházi főhatóságokat szintén megkereste a miniszter.

A magyar kath. tanítószázad lelkes örömmel vállalja a szüniidőre kijelölt munkakör feladatait. Fáradságot nem ismerő munkakedvvel vonul szolgálatra a megjelölt közigazgatási irodákba és amellet a háborús helyzettel járó szociális tevékenységét is betölti. Megtartja iskolájában hetenként egyszer a nép számára a háborús délutánokat. Lelkesíti, oktatja a harctéren küzdők hozzátartozóit. Megóvja őket minden rendű és rangú hiénáktól, kik eléggé lelketlenek talán az önmagára hagyott nép jóhiszeműségét azok anyagi megkárosítására kizsákmányolni.

Megóvja őket a csüggedéstől. Éltető reményét ébreszt bennük vitéz harcosaink győzelmeinek ismertetésével. A beteges lelkű, rémhíreket hajhászokat, elszigeteli a néptől.

Órködő szeme meglát mindent, ami tevékenységét, lelkiismeretes közreműködését igényeli. S nem késik tenni, cselekedni ott, ahol a dicső győzelem érdekében a társadalmi harctéren munka vár reá.

Iskolájában a hét bizonyos napjain pontos órát tart a hadbavonultak hozzátartozói számára, hogy azok levelezéseit és egyéb úgyneve-

zett «írási» dolgait helyettük elintézzze, vagy azok elintézésének módját velük megismertesse.

Figyelemmel kíséri a hadbavonultak otthonmaradottainak gazdaságát. A gyámolításra, a segítségre szorulóakra a hatóságok figyelmét felhívja, a gyámolítást — ha kell — a lelkes, a jegyző támogatásának igénybevételével szorgalmaztatja. A kölcsönös támogatás, gyámolítás nemes erényét az időhöz kötött gazdasági munkák teljesítésében miként az ősszel és a tavasszal, úgy a most bekövetkező nyári munkálatokra is szervezi.

A háborús délutánokon ismertesse mindenkor, hogy a nemzeti társadalom az ország minden részében mily keresztény szeretettel áldoz munkát, pénzt, hogy a világháború szenvedéseit enyhítse, megszüntesse. Vakká, bénává lett hőseink, kórházakban a gyógyulást sóvárgó vitéz fiaink a mi szívünk szeretetével dédelgetett kínesei ök mind-mind, akiket a nemzeti jogos büszkeség főlemelő, tiszteletet sugárzó tekintetével kísérünk és gondosságunk gyöngédségével árasztunk el.

A miniszteri rendeletet és az annak értelmében megjelenő főpásztori intézkedéseket hazafias kötelességgel fogadja minden magyar tanító és örvend annak, hogy egy újabb körét nyitja meg a rendelet a társadalmi harctéren eddig is lelkesen és nem csüggedő kitartással dolgozó nemzeti tanítószázad számára.

A hadbavonult kath. tanítók családjainak segélyezése mindnyájunknak legszentebb kötelessége! Legalább most, amikor a fajok és törzsek élethalálharcot vívnak egymással és nap-nap mellett ijesztő módon szaporodik a hadiárva névsora, most, amikor millió és millió fiatal, ártatlan gyermeknek a jövője forog kockán és a tömegsírok alól elesett hőseink fájdalmas sóhaja számonkéri tőlünk, hogy családjukkal, gyermekeikkel mi történik: igen, most jöjünk össze s fejtjük ki a legszélesebb körű agítációt, gyűjtsünk a hadbavonult kath. tanítók családjainak segélyezésére minél többet! Ez lesz szüniidő legszebb tevékenységünk; ez hozza meg szívbeli munkánk legszébb gyümölcsét: a diadalt s a békét! Az adományok az **Országos Kath. Tanügyi Tanács hadsegélybizottságának pénztárához, dr. Zelliger Vilmos pénztáros úr címére: Budapest, VI., Érsek-utca 2. szám alá küldendők.**

A svájci tanítói lakások.

Bern, június.

Azt hiszem, hogy nem lesz egészen érdektelen, ha innen kintről elmondok egyet és mást a tanítók életéről, viszonyairól magyar testvéreimnek. Azzal a kérdéssel kezdem, amely mindenhol korszerű és égető: az anyagiak problémájával. Itt most a lakáskérdés egyike azoknak, melyről a legtöbb szó és még több tinta folyik, azért ezzel a problémával kezdem írásaimat.

Azokban a svájci kantonokban, amelyekben a tanítók javadalmazása nem kizárólag a községek gondja, a kantonális iskolai törvények azt mondják,

hogy a tanítónak joga van «megfelelő», «kellemes» vagy «becsületes» lakáshoz vagy ennek értékéhez. A törvények hazagos meghatározásait sok éves küzdelmekkel lehetett annyira megjavítani, hogy ma a kantonok legtöbbje rendeletekkel intézkedik a lakások minemüségéről vagy megváltásuk áráról. A berni, basellandi és thurgauai kantonok a tanítói lakás és fűtés, valamint a kert megváltásának minimumaként 400 frankot állapítottak meg.

A berni tanítóegyesület a legtöbb ankétet tartott a lakáskérdés ügyében. Hihetetlenül szomorú adatok kerültek ekkor napfényre és kiderült, hogy nemcsak a lakásnyomor garázdálkodik mindenfelé, hanem a tanítók mindenhol a kultura napszámosai. A kantonban ugyanis 1306 tanítói lakás van. A szobák átlagos száma 2·59%, holott ugyanakkor Bern városában a pékeknel ez a szám 4·1%, a szállítóknál 3·5%, a vasúti és postahivatalnokoknál 4·6%, a városi és állami tisztviselőknél 6·1%, tanároknál, bíróknál, papoknál 5·8%, jegyzőknél, orvosoknál 6·5%. Még a nagy tőke által épített munkáslakások is jobbak, mert a szobák átlagos száma 3·22%.

617 egy és kétszobás tanítólakást nagyrészt házas emberek lakják. Százkilenc esetben 5—8 tagú, 27 esetben nyolc tagnál több tagú családok lakják az ilyen lakásokat.

Nem kevésbé fontos kérdés a fűthetőség kérdése. A lakások 22·1%-ka csak egy fűthető szobával rendelkezik. Még rosszabbul áll a dolog a napfény kérdésénél. A berni tanítói lakások 22·5%-kába soha a nap be nem süt. Ezenfelül nagy a panasz, hogy kicsinyek a lakások, átlagosan 91·9 m³ nagyságúak.

A *hygienikus* viszonyok nem sokkal különbek a minőség és nagyság kérdéseinél. 86 lakás teljesen vizes, 279 pedig nagyrészt nedves. Láthatók lakások ahol a padlózat rothadt, az alatta levő pincében pedig bokáig ér a víz. 239 lakás a legnélkülözhetlenebb helyiséget nélkülözi.

522 lakásban nincs éléskamra, 130 lakáshoz nincs kert, noha a törvény világosan kimondja, hogy a tanítói lakáshoz kert tartozik.

A lakások megváltási összege is igen nyomorúságos. Átlagosan véve 220 frank, pedig a hámszobás lakások ára a vidéken 339, a négyszobásoké 453 frank. Zürich kanton kivétel e tekintetben: az átlagos összeg a városokban 921 frank, a vidéken 612.

Amilyen ridegek és semmitmondók ezek a számok az első tekintetre, olyan fontosak a svájci tanító életében. Hisz nyugalma családi boldogsága és életkedve van a lakáshoz kötve. Azért most erős mozgalom indult meg a viszonyok megjavítása érdekében.

T. E.

Óvjuk a népet a visszaélések ellen. Lapunk következetesen tájékoztatja olvasóinkat, a magyar kath. tanítószágot mindazon visszaélésekről, amiket egyes lelketlenek a háborús állapotok által teremtett helyzetekben követnek el a jólelkű, az emberekben csak jót feltételező, lelkiismeretes magyar népünk anyagi megkárosítására. Egyik budapesti napilap, (P. H.) f. évi május 27-ki számában «Visszaélések» című hírében a többek között azt írja, «hogy férfi és női ügynökök nagyon is ismert gép- és könyvvigécek módszere alapján rohanják meg a közönséget és bizonyos jótékony célt szolgáló gyártmányokat árusítanak hatósági engedély alapján. Ha ezek a vigécek, akiket a háború hozott a fölszínre, megelégednének azzal, hogy cikkeket, amiknek magas

áruk van, sóznak a jámbor publikumra, semmit sem szólnának, de hát más dolgok is történnek. Azok ugyanis, akik levelekben fordulnak hozzánk, arról tesznek említést, hogy szépen kiöltözött ügynökök akkor, amikor minden rábeszélőképességük kevesnek bizonyul arra, hogy egy-egy cikkben túladjanak, egyenesen rátámadnak az emberekre s azt mondják, hogy ha már hazafiságból sem vásárolnak, akkor legalább adakozzanak, mert filléreikkel és koronáikkal a béna, a vak és a nyomorgó sebesülteket segítik, falatot juttatva az elesettek özvegyeinek és árváinak is. Ilyetén kérelmük a legtöbb esetben nem hangzik el eredménytelenül, mert majdnem mindenkinek van valakije a harctérben. Így történik azután, hogy nagyra nő az adományok útján befolyó összeg is. Az adakozásokat azonban nyugta nélkül veszik át. *Ha jól emlékezünk, a belügyminisztérium több rendeletet adott ki, amelyben az adományok illetén gyűjtését megtiltotta. Jótékony célra csak hatósági engedéllyel szabad gyűjteni.*»

KATH. TANÍTÓK ÜDÜLŐHÁZA.

Az Országos Kath. Tanügyi Tanács üdülőházi bizottsága legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a balatonlellei üdülőházban két szobát rendez be a harctérről visszatért és üdülést igénylő kath. tanítók és tanároknak. Az épület többi szobáit, a május hónaptól szeptemberig tartó időnyire napi 1.00, 1.50, 2.00, 3.00 és 4.00 koronás árral is kiadja családoknak. A két utóbbi két ágyval és pamlaggal ellátott szoba. Jelentkezések és tudakozódások, az üdülési idő pontos megjelölésével az Országos Kath. Tanügyi Tanács Üdülőházi Bizottságához (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 30.) küldendők.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Díszítő Művészet. Az Orsz. M. Kir. Iparművészeti Iskola díszítőművészeti folyóirata 11. évfolyamának 2. száma.

«A színérzék fejlesztése»-nek elméleti s gyakorlati iskolájával nyitja meg *Muhics Sándor* szakavatott tolla e vaskos füzetet s a 15 oldalra terjedő, élvezetes előadását nyolc színes táblán, mintegy száz színes ábrával kísérve teszi valóban érthetővé. Ha e füzet csak magát ezt a színérzék fejlesztő élvezetes előadást tartalmazná is — megérdemelné azt a folyton fokozódó érdeklődést, mely neki a művészi érzékű közönség otthonába utat nyitott. De kellemes meglepetést is tartogat a füzet a tündérújjú hölgyközönségnek a «szabályozható himzőkeret» ismertetésével, mely a «niello»-ról való eszmefuttatással együtt *Mihalik Gyula*-tól ered. Igen hasznos és érdekes azonban az «izlés iskolája» is, ahol *Radics Elemér* «A fogadószoba berendezése»-ről, *iff. Gonda Béla* pedig «Színek a lakásban» címen értekezik hosszabban e közhasznú művészeti dolgokról. «A szerkesztői postában is csupa érdekes apróságot találunk. Az ezek közé érdekesen elhelyezett 9 magyaros díszítmény domború faragáshoz, 10 varrott eszike és elemű öltések a himzéshez is igen kedvesek. A füzethez csatolt nagy rajz-ív, melynek mintái átvasalás útján másolhatók, is nagy gyakorlati értékkel bír.

A jövő füzet előkészületben levő témái: Az iparművészeti iskola munkájának ismertetése az összes szaktanároktól. Hogyan jutunk rajztudáshoz? Az iparművészet és népművészet kapcsolata. Színes papírosminták. A falfestésről. A csetneki csipkéről. A géphímzésről.

Muhics Sándornak «A színérzék fejlesztése» c. tanulmánya színes tábláival együtt külön lenyomatban is kapható 150 koronáért. Különösen alkalmasak ezek a tanonciskolákban és Kézimunka osztályokban való kifüggesztésre.

A «Diszító Művészet» évenként hatszor, minden második (páros) hónapban jelenik meg. Előfizetési ára egész évre 10 korona. Kiadja: **Az Orsz. M. kir. Iparművészeti Iskola, Budapest, IX., Kínizsy-utca 31.**

y—l.

Népoktatás. Havi folyóirat. 1915. május hó, 5-ik szám. V. évfolyam. Szerkesztő: Dreisziger Ferenc tanítóképzőintézeti tanár. Kalocsa. Előfizetési ára egész évre 4 korona.

Megjelenik havonként 50 oldalon. Tartalma az iskola életének minden elméleti és gyakorlati oldala. Fejtegetése komoly, mely, élvezetes s elmélete is mindig az iskola gyakorlatára vonatkozik. Mostani számának legkiemelkedőbb cikkei: Dreisziger: Egy ötlet. (A turánizmus mint magyar nemzetnevelő eszmény.) Mihaliczka János: A hazafiság és a nevelés. Resli István: A térkép és a háború. Árpásy János: «Irlva-olvasás» vagy «olvasas-íras»? Szűra József: A matematika története pedagógiai vonatkozásokkal. Riszpler Rezső: Elmélkedés a számolás tanításáról. Gyakorlati lecke: Dienes Károly: A rajz és kézügyesség alkalmazása a tantárgyak körében. Könyvismertetés: Dr. Ferentzi: ismerteti dr. Horn-Walter könyvét. — P. ismereti Budde Noologische Padagogikjét. — X. ismereti Paksy Gáspár Egyházi Énekek és Himnuszok könyvét. Drissziger pedig Foglalkozás a polg. isk. fogalmazásról kiadott dolgozatát. Apró közlemények. Szerkesztői üzenetei mindig külön élvezetek és tanulságosak. Ajánljuk.

Dr. Walter Gyula: Horn Emil, Szent Erzsébet befolyása a társadalomra. Jövedelme a rokkant vitézeké. Esztergom, 1914. 149 oldal. Ára 3 korona.

A világfölfordulást okozó nagy háború az ütközések színhelyein vérbe fojtja az irgalmat, az életet. A kegyetlenség, a halál úr most e rettentő nagy téreken. De az irgalom, a szeretet meg nem ölhető, el nem fojtható: a háború térein kapott sebeket sokszorosan kineveli a béke térein. A szeretet, az irgalom — a kivételt tevő önzők vagy gonoszok nélkül — diadalt ül. Erőt nyert mindenfelé. Új alkotásokat szül. Termékenyíti a szíveket.

Ez a nagy életrekeles adta nekünk szent Erzsébetet is a keresztény szeretet igaz erejének bemutatására, hatásainak értékesítésére. Soha jobbkor. A szívek-lelkek föl vannak szántva Szent Erzsébet példájának csirázó befogadására; a nyomorultak százazrei pedig rá vannak szorulva a Szent Erzsébet szeretetére. E könyv megjelenése tehát a legjobbkor történt. Szükséges volt, hogy megtörténjék és érthető, ha szívesen olvassák azok, akik szívből teszik a jót.

Ezt a könyvet érdemes volt átültetni hozzánk. Most átültetni pedig — már mondtam — valósággal nemes cselekedet. Walter Gyula püspök szerencsés fordításában pedig nagy nyereség. Senki nem érzi ki, hogy fordított művet olvas. Nem szolgál fordítás

ez, hanem egy idegen mű hűséges magyar mása; könnyedség, a művészi érték is rajta gyöngyözik a művön. A könyv külseje is artisztikus — egyszerű.

Dr. Ferentzi.

A Boldogságos Szűz Mária Kegyelemképeinek Leírása. Néhai Eszterás Pál herceg-nádor nyomán, 70 szép szöveggel közrebocsátotta Jordánszky Elek. — Kapható: Rózsa Kálmán és Neje r.-t. könyvkiadóhivatalánál, Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 30. sz. alatt. Ára kemény kötésben 1.20 korona.

Magyarország s az ehhez tartozó részek püspökségeiben levő 70 kegyelemkép történetének képekkel illusztrált, vonzó és érdekes leírását adja e 320 oldalas csinos könyvecske, mely a függelékben a Bold. Szent Szűz kegyelemképei előtt elmondandó imák és énekeken kívül a szent rózsafüzér imádkozására is oktatja a hívőket. Búcsujárók, zárandók, de általában minden kath. hívő örömmel olvasson a kegyelemképek történetének e képeskönyvecskejét már azért is, hogy búcsujárásának szentelt helyéről jóelőre tájékozva lehessen. A most dúló világháború során annyira emlékeztet przemysli és tarnowi püspökségek kegyelemképeinek története mindnyájunkat igazán a legközelebből érdekel s így ez a hasznos, olcsó könyv beszerzése mindenki számára legmelegebben ajánlható.

Lelkesek és tanítók terjesztés céljából való nagyobb rendelésnél 20% árengedményt élveznek.

y—l

HIREK.

Vaszary biboros gyémántmiséje. A magyar nemzeti társadalom bensőséges tisztelettel és szeretettel fejezte ki hódolatát f. hó 26-án Magyarország volt hercegprímása, Vaszary Kolos biboros iránt gyémántmiséje alkalmából. Az agg biboros balatonfüredi nyaralójának kápolnájában mutatta be az Úrnak gyémántmiséjét. A magyar kath. tanügy munkásai nevében az Országos Kath. Tanügyi Tanács elnöksége következő üdvözlőt intézte a nemzeti tanügy biboros főpapjához: A magyar katolikus köznevelésügy munkásai nevében halás tisztelettel és szeretettel, öröklött hódolattal üdvözljük Főmagasságodat gyémántmiséje alkalmából.

Hősi halál. Öveges Emil, ki mint a 7. honvéd-tüzérezred főtüzére harci vágtyól égő szívvel ment az északi harctérre Hazánk szent földjének védelmére, a harctéren szerzett gyilkos betegségben, egy heti szenvedés után, Nyiregyházán, e hó 16-án 21 éves korában elhunyt.

A jó Isten jutalmazza meg áldozatos hazaszeretettel az égi koronával!

Az Istenben boldogult vitézben Öveges Kálmán győri kath. képzőintézeti tanár édes fiát temette el. A szülői és testvéri szívek e szavakban búcsúznak szerettüktől:

«Emlékét sok vitéz társával együtt őrizzük soha el nem muló halálával és szeretettel.»

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata **köte-**
lezőnek nyilvánította a katolikus nép-
oktatási intézetek pályázatainak a «Nép-
nevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL :
Szent-István-Társulat
Budapest,
VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.

Pályázati hirdetések minden egyes sza-
vának egyszeri közlése 6 fillér. Csakis
azon pályázatok közöltetnek, melyek-
nek díja **előre** lefizetett.

**A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítjük.
Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.**

Esztergomi érseki megye.

A **sopornyai** róm. kath. kántortanítói állásra *június 14-ig* bezárólag pályázat hirdettek. Javadalma polgári községtől megváltott tandíj fejében 690-92 kor., 9 hold 1542 □öl szántóföld 500 kor. haszonértékben, a szántóföldön 800 □öl szőlő van kiültetve, 14 úrm. kemény tűzifa befuvarozva 132-50 kor., 15 hl. rozs = 153 kor., stóla 500 kor., ostyasütésért 40 kor., manualis misékért körülbelül 200 kor., alapítványi misékért 10-88 korona. Kántorilletmény a polgári községtől 90-92 kor., ismétlő iskoláért 30 kor., gazdasági iskoláért, ha van ehhez képzése, vagy arra a minisztériumtól engedélyt kap, a községtől 80 kor., államsegély 20 korona, 4 tanterem fűtésére a polgári községtől 300 kor. Tót nyelv ismerete szükséges. *Róm. kath. iskolaszék.* 181 1—1

A **kisoroszi-i** róm. kath. iskolánál tanítónői állásra pályázat hirdettek. Javadalma: lakás természetben, a hitközségtől 100 kor. fizetés, 20 kor. kertilletmény, a többi államsegély. Pályázati határidő *június 13.* Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Kérvények *Prágay József* plébánoshoz küldendők. Kisoroszi, (Pest m.) 185 1—1

Egri érseki megye.

A **füzesabonyi** róm. kath. népiskola tanítói állására pályázat hirdettek. Jövedelem: természetbeni lakás vagy 240 kor. lakkéren kívül 100 kor. fizetés és 100 kor. iskolafutási pénz a hitközségtől, a szolgálati időnek megfelelő összeg államsegélyből. A tanító köteles az iskolaszék mindenkor beosztása szerint való mindennapi és ismétlő osztályokban tanítani, a gyermekeket környezetekre és istentisztelekre vezetni s ott rájuk felügyelni. A *máj. 30-ig* az iskolaszéki elnökséghez küldött kérvényekhez oklevelet, keresztlevelet, honossági s esetleg működési bizonyítványt és esküigazolványt kell mellékelni. 175 1—1

A «Népnevelő» 4. számában hirdett pályázat határidejét meghosszabbítja a **tibolddaróci** iskolaszék *június 20-ig.* Választás kántori próbával *június 24-én.* 179 1—1

A **káli** (Heves m.) róm. kath. leányiskolai tanítónői állomásra *június 20-ig* pályázatot hirdetünk. Javadalmazása törvényesabta készpénz, lakás és kert haszonélvezete. Kötelessége díjlevél szerint. Az iskolaszék felszólítására köteles a gazdasági leány-ismétlőiskolát is vezetni. Férjhezmenetele esetében gyermekágyi lebetegedése idejére helyettes tanítónőt saját költségén tartozik alkalmazni. Az állás szept 1-én foglalható el. A kellően felszerelt kérvényeket *Mezey Illés* isksz. elnökhöz kell küldeni. 177 1—1

A **kömlői** (Heves m.) róm. kath. iskolánál üresedésben levő második tanítói állomásra pályázat hirdettek. Javadalma: 19 kat. hold 1013 □öl szántóföld, 100 kor. munkaváltság, 460 kor. tanítói fizetés a közpótlék címen a községtől, 332 kor., fizetési kiegészítés államsegélyből. Ugyancsak államsegélyből pótolhatik a megfelelő osztályfokozati különbözet is. Telekkönyvileg a földbirtokhoz tartozó 2 szoba, 1 előszoba, 1 konyha, 1 kamrából álló lakás, istálló, sertésól, udvar és házikerttel.

Díjlevélben előirt módon tartozik vezetni a reá bizandó osztályokat, szükség esetén végezni a kántori teendőket. Az állomás szeptember 1-én foglalandó el, a kellően felszerelt kérvények *június 12-ig* küldendők a kömlői iskolaszékhez. 187 1—2

Győri püspöki megye.

Iván (Sopron m.) *Május 30-ig* pályázatot hirdetünk osztálytanítói állásra. Fizetése törvényes, lakkbér 240 kor. *Róm. kath. iskolaszék.* 178 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

A **békéscsabai** róm. kath. hitközség **soprony-tanyai** róm. kath. iskolához, áthelyezés folytán, megüresedett tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: a hitközségtől 600 kor., tűzifára, amelyből tanterem is fűtendő 100 kor., ismétlő iskola tanításáért 40 kor., írószerek, tanterem fűtetés és harangoztatás címén 50 kor., dr. Schlauch Lőrinc bíboros püspök alapítványa után 150 kor., a nagyvárad egyházmegyétől 50 kor. és a megfelelő államsegély. Természetbeni lakás 400 □öles kerttel. Tán nyelv magyar, de a tót nyelv ismerete kívánatos. Pályázati határidő *jun. 19.* Nők is pályázhatnak. Az állás okt. 1-én elfoglalandó. Kérvények *ft. Nemeskey Andor* c. prépost plébános úrhoz küldendők. 168 2—2

Nyitrai püspöki megye.

A **nemeskutas** róm. kath. iskolaszék kántortanítói állomásra pályázatot hirdet. Jövedelme államsegéllyel törvényesen kiegészítve. Tót nyelv ismerete szükséges. Orgonálásban jártas tanítónők is pályázhatnak. A választás *június 5-én* lesz megtartva. *Iskolaszéki elnök.* Nemeskutas, u. p. Vágagyagos (Trencsén m.) 186 1—1

Szepesi püspöki megye.

Lándok (Szepes m., posta Szepesztótfalu) elhalálozás folytán megüresedett kántortanítói állásra *június 25-ig* pályázatot hirdettek. Fizetése törvényes. Új iskola. Tót nyelv szükséges. *Fedor Sándor* iskolaszéki elnök. 182 1—1

A **lehnici** róm. kath. iskolaszék kántortanítói állomásra pályázatot hirdet. Jövedelme törvényes. Tót nyelv ismerete szükséges. Tanítónők is pályázhatnak. Pályázatok *június hó 27-ig* a plébániahivatalhoz küldendők. *Lehnic,* Szepes m. u. p. Koronahegyfürdő. 169 2—2

Szombathelyi egyházmegye

A **nagysákányi** (Vas m.) róm. kath. kántortanítói állomásra *június 10-ig* pályázatot hirdettek. Javadalma: Törvényes lakás, 15³⁵² hold föld (ebből 3 hold erdő), 3 öl kemény tűzifa, 402 kor. karcgabonaváltság, 262 kor. szolgalmányok megváltása, ismétlő iskolások után 200 kor., alapítványok és stóla-jövedelem után circa 250 korona. Helyi járulék fizetési kiegészítésnél 1384 kor. Választás *június 10-én* d. e. 9 órákor. Nyelv magyar. Kö-

telessége díjlevél szerint. Kérvények Nagy László isksz. elnök címére küldendők. 184 1—1

A **szénásgödöri** filiális községi kántortanítói állásra pályázat nyitattik. Fizetése és kötelessége a díjlevél szerint. Kellemes lakás, kerttel. A horvát nyelv ismerete szükséges. Személyes megjelenés esetén a megválasztottnak utiköltsége megtérítetik. Pályázati határidő és választás **június 18-án**. Kérvények Baksafalvára (Vas m., u. p. Szentelek) a róm. kath. plébánia küldendők. 180 1—1

Váci egyházmegye.

Keresek egy feltétlenül jártas jó hangú segédet. Évi fizetése 1000 kor., lakás, fűtés, világítás vári templom-jövedelem segéd társával feles, reggeli gyertyapénz. Állás azonnal elfoglalandó. **Szolnok, Medgyesy Géza** főkántor. 174 1—2

Tanító özvegye izletes főző, hűséges gazdasszonya, gondviselője lenne magányos úrnak, úrnőnek. **özv. László Imréné**, Devecser, posterestante, Veszprém megye. 174 1—1

Egy 18 éves ifjú, VIII. gimnáziumi tanuló, ki minden kántori teendőkben jártas, ajánlja magát a szünidőben kántori helyettesnek, élelmezés, lakás s némi csekély díjazásért. Címe: **Harsányi József** VIII. gym. tanuló Pápa Kard-u. 9. 183 1—1

A **szepeshelyi** róm. kath. tanítóképző-intézet I. évfolyamába jövő 1915/16. tanévre 14-ik évöket betöltött, de 18 évesnél nem idősebb növendékek vétetnek fel,

akik annyi előképzettséget igazolnak, amennyit a közép- vagy polgári iskola IV. osztályának sikeres elvégzése nyújt. Szegénységüket igazoló jó magaviseletű növendékek pénzbeli segélyben részesülnek.

Legjobb iskolai daloskönyv a

Kis muzsikus

Szerkeszté:

JOSVAY GÁBOR.

100 gyönyörű magyar dal, iskolai szöveggel, két szólamra hangjegyezve. Jóvá-hagyva az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács által.

I—II. füzet ára 80—80 fillér.
100 dal kotta nélkül 40 fillér.

A magyar kath. tanulóifjúság és a hívek egyetemének egységes

ima- és énekkönyve a

Szelki gyöngyök

Szerkeszté **JÓSVAY GÁBOR.**

Tartalmazza 500 legszebb egyházi énekünket hangjegyezve s az összes szükséges imákat és ájtatosságokat. Az egri főgyházmegyei hat. jóváhagyásával.

Ara erős és díszes vászonkötésben 2 korona.

Megrendelhetők a Szent-István-Társulatnál (BUDAPEST, VIII., Szentkirályi-u. 28.)

Stampay ének- és imakönyve (XXI. kiadás, 256 oldal) félvászonban 30 fillér, egészvászonban 50 fillér, bőr-v. bársonyban 3 korona. Tízre egy ingyen, kotta is egyszer ingyen, **Köbölkiton**, Esztergom m. A Stampay Miklós-féle **Köszöntőkönyvecske** nem nálam kapható, hanem öcsémnél Nógrád-kisterenyén, 12 db frco 2 kor.-ért. 114—9

Templomi könyvestábla

a tudásközlés, felvilágosítás és tájékozás legcélszerűbb eszköze,

mely a betű hatalmával és marandóságával áll az egységes katolikus közvélemény megalapozásának szolgálalában.

A fehér zománctényezésű templomi könyvestábla magassága 70 cm., szélessége 90 cm. Négy polesora elé védőlecek vannak felerősítve, melyek mögé a kath. népünk olvasási vágyának és tudásszomjának megfelelő oly irodalmi termékek (könyvek, füzetek stb.) állíthatók, amik egyedül alkalmasak arra, hogy a jövő nagy feladatainak megvalósítására hitéleti tudással verteztet kath. fegyvertársakat neveljünk. A templomi könyvestábla alján elhelyezett bronzszínű s nikkelzárral ellátott fémersely a templomlátogató közönség által a tábláról választott könyv vagy füzet értékének befogadására szolgál.

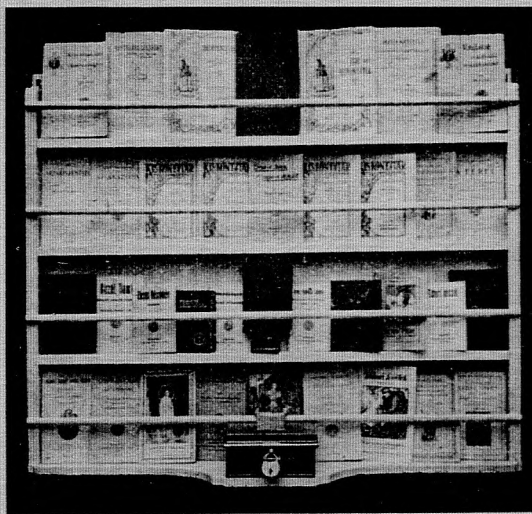
A templomi könyvestábla fent vázolt kiállításban a

Szent-István-Társulat

könyvkiadóhivatalában,

(Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.)

15koronáért szereshető be. Csomagolás és szállítási költség a megrendelőt terheli.

Figyelemre méltó.

Különte ügyekben 3 nap alatt értesítést küldök. Viláshélyeg csatolandó. SZANKÁSI JÁNOS, nyug. áll. isk. igazgató. Gyümölcsöt is veszek. Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. 163 3-10

Elesett katonákért és másokért gyászénekek 1 korona. Világháború énekek 20 fillér. Orgonahangok 950 énekel 3-4 kor. Megrendelhető:

Molnár József kántornál Kunszentmiklóson. 154 4-10

A magyar kir. államvasutak menetrendje.

Table with 4 columns: vonatszám, óra/perc, vonatneme, and hová. It lists train routes and schedules between Budapest and various destinations like Debrecen, Szeged, and Győr.